

«Затверджую»

Директор гімназії

О. Мишковець
січня 2022 року

наказ № 17 від 17

Положення
про внутрішню систему забезпечення
якості освіти у комунальному закладі
«Луцька гімназія № 4 імені Модеста
Левицького Луцької міської ради
Волинської області»

«СХВАЛЕНО»

на засіданні педагогічної ради,
протокол № 8 від 13 січня 2022 року

Зміст

Вступ

1. Загальні положення.
2. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та контроль за її виконанням.
  - 2.1. Стратегія та процедури забезпечення якості освіти.
  - 2.2. Планування освітньої діяльності.
  - 2.3. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності.
  - 2.4. Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти.
  - 2.5. Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.
  - 2.6. Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти.
  - 2.7. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу.
  - 2.8. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти.
  - 2.9. Створення безпечного освітнього середовища.
3. Моніторинг якості освіти.

Вступ.

XXI століття – це час переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства у якому якість людського потенціалу, рівень освіченості та культури всього населення набувають вирішального значення для економічного та соціального поступу країни.

Основною місією комунального закладу «Луцька гімназія № 4 імені Модеста Левицького Луцької міської ради Волинської області» є навчити дітей жити у світі, який постійно змінюється.

Головною метою закладу є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя у суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягти цієї мети можна, забезпечивши високий рівень якості освіти.

Закон України «Про освіту» визначає якість освіти як «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг», а якість освітньої діяльності – як «рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг» (пункти 29,30, частина 1, стаття 1).

Отже, якість освіти розглядається у нерозривній єдності якості процесу (діяльності) і якості результату. Якість освітнього процесу (діяльності) є невід'ємною складовою якості освіти, яка залежить від якості освітнього середовища, включає якісні і кількісні характеристики освітнього процесу, якість професійної компетентності викладачів, якість організаційно-управлінської компетентності.

1. Загальні положення.

Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності та якості загальної середньої освіти (далі – внутрішня система забезпечення якості освіти) інтегрована в загальну систему управління якістю комунального закладу «Луцька гімназія №4 імені Модеста Левицького Луцької міської ради Волинської області» (далі – освітній заклад). Вона має гарантувати якість освітньої діяльності і забезпечувати стабільне виконання нею вимог чинного законодавства, державних та галузевих стандартів освіти.

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у освітньому закладі (далі- Положення) розроблено на підставі:

- Закону України «Про освіту», стаття 41. Система забезпечення якості освіти;
- Закону України «Про повну загальну середню освіту», стаття 38. Керівник закладу загальної середньої освіти;

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
- ДСТУ ISO 9001:2015 Системи управління якістю. Вимоги;
- ДСТУ ISO 9001:2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 09.01.2019 року № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти»;
- Статуту закладу освіти.

На формування внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності і якості освіти впливають нижче зазначені чинники:

- якість основних умов освітнього процесу;
- якість реалізації освітнього процесу;
- якість результатів освітнього процесу.

Забезпечення якості загальної середньої освіти закладу повинні відповідати Державних стандартів відповідних рівнів, що є пріоритетом та спільною метою освітньої діяльності всіх її учасників.

Положення регламентує зміст і порядок забезпечення якості освіти для здобувачів загальної середньої освіти за такими напрямками:

- освітнє середовище;
- система оцінювання освітньої діяльності здобувачів освіти;
- система педагогічної діяльності;
- система управлінської діяльності.

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти погоджується педагогічною радою, яка має право вносити в нього зміни та доповнення і затверджується керівником закладу освіти.

Запровадження внутрішньої системи забезпечення якості – стратегічне рішення закладу, яке покликане допомогти поліпшити її загальну дієвість та забезпечити міцну основу для ініціатив щодо ефективного та сталого розвитку.

Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості спирається на такі принципи:

1. **Дитиноцентризм.** Головним суб'єктом, на якого спрямована освітня діяльність освітнього закладу, є дитина.
2. **Автономія закладу освіти,** яка передбачає самостійність у виборі форм і методів навчання, визначення стратегії і напрямів розвитку закладу освіти, які відповідають нормативно-правовим документам, Державним стандартам загальної середньої освіти.
3. **Цілісність системи управління якістю.** Усі компоненти діяльності закладу освіти взаємопов'язані, це створює взаємозалежність між ними. Наприклад, якість освіти залежить від оптимального добору педагогічних кадрів, мотивуючого освітнього середовища, використання освітніх технологій, спрямованих на

оволодіння ключовими компетентностями, сприятливої для творчої роботи психологічної атмосфери. Зниження якості хоча б одного названого компонента знизить у цілому якість освіти.

4. **Постійне вдосконалення.** Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти – це постійний процес, за допомогою якого відбувається вдосконалення освітньої діяльності, підтримується дієвість закладу, забезпечується відповідність змінам у освітній сфері, створюються нові можливості тощо.
5. **Вплив зовнішніх чинників.** Система освітньої діяльності у закладі освіти не є замкнутою, на неї безпосередньо впливають зовнішні чинники – засновник, місцева громада, освітня політика держави.
6. **Гнучкість і адаптивність.** Система освітньої діяльності змінюється під впливом сучасних тенденцій розвитку суспільства.
7. **Академічна доброчесність.**
8. **Демократизм.**
9. **Компетентнісний підхід до формування мети, змісту та результатів навчання.**
10. **Практична спрямованість освітнього процесу.**
11. **Сприяння системи внутрішнього моніторингу підвищення якості освіти в освітньому закладі.**
12. **Активна участь усіх працівників освітнього закладу у реалізації стандартів із забезпечення якості освіти.**

Отже, якість освіти розглядається у нерозривній єдності якості процесу (діяльності) і якості результату. Якість освітнього процесу (діяльності) є невід’ємною складовою якості освіти, яка залежить від якості освітнього середовища, включає якісні і кількісні характеристики освітнього процесу, якість професійної компетентності викладачів, якість організаційно-управлінської компетентності.

Внутрішня система забезпечення якості освіти освітнього закладу дозволяє забезпечувати постійне, систематичне, неухильне вдосконалення якості освітньої діяльності та якості освіти, а отже, досягнути основної мети освітньої діяльності закладу освіти.

Терміни та їх визначення, що вживаються у Положенні:

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової /творчої/ діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими способами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або інших авторів без зазначення авторства;

Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей;

Інструмент – засіб, спосіб для досягнення чогось;

Критерії – вимоги для визначення або оцінки людини, предмета, явища (або: ознака, на підставі якої виробляється оцінка);

Механізм – комплексний процес, спосіб організації;

Моніторинг якості освіти – система послідовних і систематичних заходів, що здійснюється з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей;

Необ'єктивне оцінювання – свідому заниження або завищення оцінки результатів навчання здобувачів освіти, несвоєчасні записи в класних журналах результатів оцінювання;

Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої діяльності чи організації освітнього процесу;

Положення – локально-правовий акт, що визначає основні правила організації, описує мету, структуру, взаємні обов'язки групи людей чи організацій, які об'єдналися для досягнення спільної мети;

Правило – вимога для виконання якихось умов усіма учасниками якої-небудь дії;

Процедура – офіційно встановлений чи узвичаєний порядок здійснення, виконання або оформлення чого-небудь;

Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання;

Стратегія – довгостроковий, послідовний, конструктивний, раціональний, підкріплений ідеологією, стійкий до невизначеності умов середовища план, який супроводжується постійним аналізом та моніторингом у процесі його реалізації та спрямований з певною метою на досягнення успіху у кінцевому результаті;

Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі;

Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

Внутрішня система забезпечення якості в закладі включає:

- стратегію та процедури забезпечення якості освіти;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;

- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів загальної середньої освіти, педагогічних працівників закладу освіти та оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу освіти;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- забезпечення публічної інформації про освітні програми;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
- безпекову складову;
- створення у закладі інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумового пристосування;
- вивчення та самооцінювання якості освіти
- інші процедури і заходи.

Складовими внутрішніх чинників забезпечення якості загальної середньої освіти є:

- якість основних умов освітнього процесу;
- якість реалізації освітнього процесу;
- якість результатів освітнього процесу.

Забезпечення якості загальної середньої освіти закладу повинні відповідати Державним стандартам відповідних рівнів ,що є пріоритетом та спільною метою освітньої діяльності усіх її учасників.

Забезпечення якості освіти є багатоплановим і включає в себе:

- наявність необхідних ресурсів (кадрових, фінансових, матеріальних, інформаційних, наукових, навчально-методичних тощо);
- організацію освітнього процесу, що відповідає сучасним тенденціям розвитку науки і освіти; контроль освітньої діяльності та якості підготовки фахівців на усіх етапах навчання.

Внутрішня система забезпечення якості освіти, спрямована на вдосконалення усіх напрямів діяльності закладу.

2. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та контроль за її виконанням.

2.1. Стратегія та процедури забезпечення якості освіти.

Стратегія та процедура забезпечення якості освіти закладу базується на наступних принципах:

- принцип процесного підходу, що розглядає діяльність як сукупність освітніх процесів, які спрямовані на реалізацію визначених стратегічних

цілей, при цьому управління якістю освітніх послуг реалізується через функції планування, організації та контролю;

- принцип цілісності, який вимагає єдності впливів освітньої діяльності, їх підпорядкованості, визначеній меті освітнього процесу;
- принцип безперервності, що свідчить про необхідність постійної реалізації суб'єктами освітньої діяльності на різних етапах процесу підготовки випускника;
- принцип розвитку, що виходить з необхідності вдосконалення якості освітнього процесу відповідно до зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, аналізу даних та інформації про результативність освітньої діяльності;
- принцип партнерства, що враховує взаємозалежність та взаємну зацікавленість суб'єктів освітнього процесу, відповідно до їх поточних та майбутніх потреб у досягненні високої якості освітнього процесу;
- відповідності Державним стандартам загальної середньої освіти;
- відповідальності за забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- системності в управлінні якістю на всіх стадіях освітнього процесу;
- здійснення обґрунтованого моніторингу якості освіти;
- готовності суб'єктів освітньої діяльності до ефективних змін;
- відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості та прозорості процедур системи забезпечення якості освітньої діяльності.

Стратегія (політика) та процедури забезпечення якості освіти передбачають здійснення таких процедур та заходів:

- удосконалення планування освітньої діяльності;
- підвищення якості знань здобувачів освіти;
- посилення кадрового потенціалу закладу освіти та підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів освіти;
- розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про діяльність закладу;
- створення системи запобігання та виявлення академічної недобросовісності діяльності педагогічних працівників та здобувачів освіти;

Основними напрямками політики із забезпечення якості освітньої діяльності в закладі освіти є:

- якість освіти;
- рівень професійної компетентності педагогічних працівників із забезпечення їх вмотивованості до підвищення якості освітньої діяльності;
- якість реалізації освітніх програм, вдосконалення змісту, форм та методів освітньої діяльності та підвищення рівня об'єктивності оцінювання.

Механізм функціонування системи забезпечення якості освіти освітнього закладу включає послідовну підготовку та практичну реалізацію наступних етапів управління:

- планування (аналіз сучасного стану освітньої діяльності та освітнього процесу; визначення сильних сторін і проблем у розвитку; визначення пріоритетних цілей та розробка планів їх реалізації);
- організацію (переформатування/створення організаційної структури для досягнення поставлених цілей; визначення, розподіл та розмежування повноважень із метою координування та взаємодії у процесі виконання завдань);
- контроль (розробка процедур вимірювання та зіставлення отриманих результатів зі стандартами);
- коригування (визначення та реалізація необхідних дій та заходів, націлених на стимулювання процесу досягнення максимальної відповідності стандартам).

2.2. *Планування освітньої діяльності.*

Планування освітньої діяльності здійснюється на основі Освітньої програми, яка розробляється на основі Типових освітніх програм Міністерства освіти і науки України, схваленою педагогічною радою та затвердженою директором освітнього закладу.

Освітня програма містить:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;
- перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та/або предметів, дисциплін тощо, логічну послідовність їх вивчення;
- форми організації освітнього процесу;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

На основі Освітньої програми складається та затверджується Навчальний план, який конкретизує організацію освітнього процесу.

2.3. *Система та механізми забезпечення академічної доброчесності.*

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднення творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- *стискування* – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- *обман* – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

- *хабарництво* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального чи нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- *необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності педагогічні працівники освітнього закладу можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності:

- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення академічної доброчесності має такі права:

- ознайомлюватися з матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів академічної доброчесності;
- знати дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції або до суду.

Нормативна база:

- Закон України «Про освіту», № 2145-УШ від 05.09.2017 року;
- Закон України «Про повну загальну середню освіту», № 463-IX від 16.01.2020 року;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
- Стандарти загальної середньої освіти;
- Статут закладу загальної середньої освіти.

2.4. Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти.

Освітній заклад регулярно контролює й оцінює показники, пов'язані з внутрішнім забезпеченням якості загальної середньої освіти, використовуючи системи контролю, що дозволяє оцінювати якість надання послуг у сфері освіти та їх відповідність встановленим вимогам.

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до:

- орієнтовних вимог до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 19 серпня 2016 року, № 1009;
- критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2011 року, № 329;

Компетентнісна освіта зорієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлює принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і умінь учнів.

У контексті цього змінюються і підходи до оцінювання результату освітньої діяльності здобувачів освіти як складової освітнього процесу. Оцінювання має ґрунтуватися на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень учня.

Результати освітньої діяльності учнів на усіх етапах освітнього процесу не можуть обмежуватися знаннями, уміннями, навичками. Метою навчання

мають бути сформовані компетентності, як загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді та цінностях особистості.

Основними видами оцінювання здобувачів освіти є поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне), державна підсумкова атестація.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

До ключових компетентностей належать:

1. Вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовизначення, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.

2. Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування.

3. Математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та умінь в особистому і суспільному житті людини.

4. Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.

5. Інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади.

6. Екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства.

7. Інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.

8. Навчання упродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного

навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі.

9. Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність у житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя.

10. Культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.

11. Підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основними функціями оцінювання навчальних досягнень учнів є:

- контролююча – визначає рівень досягнень кожного учня (учениці), готовність до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу учителеві відповідно викладати навчальний матеріал;
- навчальна – сприяє повторенню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, удосконаленню вмінь і навичок;
- діагностико-коригувальна – з'ясовує причини труднощів, які виникають у учня (учениці) у процесі навчання, виявляє прогалини у засвоєному, вносить корективи, спрямовані на їх усунення;
- стимулювально-мотиваційна – формує позитивні мотиви навчання;
- виховна – сприяє формуванню умінь відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, рефлексії, навчальної діяльності.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів мають враховуватися:

- характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

Характеристики якості знань взаємопов'язані між собою і доповнюють одна одну.

Глибина знань – усвідомленість існуючих зв'язків між групами знань.

Гнучкість знань – уміння учнів застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; знаходити варіативні способи використання знань; уміння комбінувати новий спосіб діяльності із уже відомих.

Міцність знань – тривалість збереження їх в пам'яті, відтворення їх в необхідних ситуаціях.

Повнота знань – кількість знань, визначених освітньою програмою.

Системність знань – усвідомлення структури знань, їх ієрархії і послідовності, тобто усвідомлення одних знань як базових для інших.

Знання є складовою умінь учнів діяти.

Уміння виявляються в різних видах діяльності і поділяються на розумові і практичні.

Навички – дії, доведені до автоматизму у результаті виконання вправ. Для сформованих навичок характерні швидкість і точність відтворення.

Ціннісні ставлення виражають особистий досвід учнів, їх дії, переживання, почуття, які виявляються у відносинах до оточуючого (людей, явищ, природи, пізнання тощо). У контексті компетентної освіти це виявляється у відповідальності учнів, прагненні закріплювати позитивні надбання в освітній діяльності, зростанні вимог до своїх навчальних досягнень.

Названі вище орієнтири покладено в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень здобувачів освіти.

Вони визначаються за такими характеристиками:

Перший рівень – **початковий**. Відповідь учня (учениці) фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

Другий рівень – **середній**. Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

Третій рівень – **достатній**. Учень (учениця) знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь учня (учениці) правильна, логічна, обгрунтована, хоча їм бракує власних суджень.

Четвертий рівень – **високий**. Знання учня (учениці) є глибокими, міцними, системними; учень (учениця) вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його (її) навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Водночас, визначення високого рівня навчальних досягнень, зокрема, оцінки 12 балів, передбачає знання та уміння в межах навчальної програми і не передбачає участі школярів в олімпіадах, творчих конкурсах тощо.

Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 класах – формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання учнів 1 класу проводиться відповідно до Методичних рекомендацій щодо формувального оцінювання учнів 1 класу (листи Міністерства освіти і науки України від 18.05.2018 року № 2.2-1250 та від 21.05.2018 року № 2.2-1255).

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів освіти з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладу освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, міському (районному), шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Навчальні досягнення учнів 3-11 класів оцінюються відповідно критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.04.2011 року № 323 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 року за № 566/19304.

Критерії
оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи

<i>Рівні навчальних досягнень</i>	<i>Бали</i>	<i>Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів</i>
I. Початковий	1	Учні засвоїли знання у формі окремих фактів, елементарних знань.
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, володіють окремими видами умінь на рівні копіювання зразка виконання певної навчальної дії.
	3	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання, потребують детального кількарізного пояснення.
II. Середній	4	Учні відтворюють частину навчального матеріалу у формі понять з допомогою вчителя, можуть повторити за зразком певну операцію, дію.
	5	Учні відтворюють основний матеріал з допомогою вчителя, здатні з помилками і неточностями дати визначення понять.
	6	Учні будують відповіді у засвоєній послідовності; виконують дії за зразком у подібній ситуації самостійно.
III. Достатній	7	Учні володіють поняттями, відтворюють їх зміст, уміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії.
	8	Учні вміють розпізнавати об'єкти, які визначаються засвоєними поняттями; під час відповіді можуть відтворити засвоєний зміст в іншій послідовності, не змінюючи логічних зв'язків; володіють вміннями на рівні застосування способу діяльності за аналогією; самостійні роботи виконують з незначною допомогою вчителя; відповідають логічно з окремими неточностями.
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, володіють вміннями виконувати окремі етапи розв'язання проблеми і застосовують їх у співробітництві з учителем (частково-пошукова діяльність).

IV.Високий	10	Учні володіють системою понять у межах, визначених навчальними програмами, встановлюють як внутрішньопонятійні, так і міжпонятійні зв'язки; вміють розпізнавати об'єкти, які охоплюються засвоєними поняттями різного рівня узагальнення; відповідь аргументують новими прикладами.
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, вміють застосовувати способи діяльності за аналогією і в нових ситуаціях.
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних і нестандартних ситуаціях; самостійні роботи виконують під опосередкованим керівництвом; виконують творчі завдання.

Критерії
оцінювання навчальних досягнень учнів основної і старшої школи

<i>Рівні навчальних досягнень</i>	<i>Бали</i>	<i>Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів</i>
I.Початковий.	1	Учні розрізняють об'єкти вивчення.
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	3	Учні відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання.
II.Середній.	4	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію.
	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками і неточностями дати визначення понять.
	6	Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III.Достатній.	7	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють

		наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії.
	8	Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні.
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, вміють аналізувати і систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
ІУ.Високий.	10	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують у різних ситуаціях, вміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних і нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати, опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є *поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація*.

Форми проведення видів контролю, їх кількість визначається робочою програмою та календарно-тематичними планами учителів.

Поточне оцінювання - це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня (учениці) в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм.

Об'єктом поточного оцінювання рівня навчальних досягнень учнів є знання, вміння та навички, самостійність оцінних суджень, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі вивчення теми, Його основними завданнями є: встановлення і оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове та фронтальне опитування; робота з діаграмами, графіками, схемами; робота з контурними картами; виконання учнями різних видів письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах; самоконтроль тощо. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи вчителя на уроці.

Тематичному оцінюванню – навчальних досягнень учнів підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення ефективності оцінки знань, умінь і навичок;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності школярів.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю і тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік – на основі семестрових оцінок.

Учень (учениця) має право на підвищення семестрової оцінки. При цьому потрібно мати на увазі, що відповідно до Положення про золоту медаль «За високі досягнення у навчанні» та срібну медаль «За досягнення у навчанні», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17.03.2008 року № 186 та погодженого Міністерством юстиції України № 278/14970 від 02.04.2008 року, підвищення результатів семестрового оцінювання шляхом переатестації не дає підстав для нагородження випускників золотою або срібною медалями.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється тільки з метою моніторингу освітньої діяльності закладу освіти та якості освіти.

Тематичне оцінювання з іноземних мов проводиться у різних формах (тестування, усне та письмове опитування, захист проєктів, дебати, рольові ігри, конференції). У I семестрі проводиться зріз знань з граматики за минулий рік та зріз знань з аудіювання та читання, про що видаються відповідні накази у порівнянні з минулим навчальним роком. У кінці I та II семестрів проводяться 4 види контролю на усіх паралелях 3-11 класів (читання, аудіювання, письмо, говоріння), про що мають бути наявні записи у класних журналах.

Процедура та вимоги до поточного та підсумкового контролю відповідають орієнтовним вимогам до поточного та підсумкового контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи та критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, визначених Міністерством освіти і науки України.

Створення (удосконалення) системи розвитку здібностей дітей:

- здійснення діагностики здібностей та обдарувань здобувачів освіти;
- створення моделі роботи з обдарованими здобувачами освіти;
- підготовка індивідуальних планів роботи обдарованих дітей;
- реалізація системи внутрішніх заходів з розвитку здібностей та підтримки обдарувань (олімпіади, турніри, конкурси, змагання, виставки тощо); підготовка та участь обдарованих дітей в олімпіадах та конкурсах різних рівнів;
- прийняття й упровадження Положення про відзначення успіхів обдарованих дітей.

2.5.Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.

Внутрішня система забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності повинна передбачати підвищення якості професійної підготовки фахівців відповідно до очікувань суспільства.

Вимоги до педагогічних працівників освітнього закладу встановлюються у відповідності до розділу УП Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2143-УІІ, чинного з 28.09.2017 року.

Процедура призначення на посаду педагогічних працівників регулюється чинним законодавством (укладення трудових договорів) відповідно до встановлених вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 року № 463-ІХ, стаття 22.

Основними критеріями оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників закладу освіти є:

- освітній рівень педагогічних працівників;
- результати атестації;
- систематичність підвищення кваліфікації;
- наявність педагогічних звань, почесних нагород;
- наявність авторських програм, посібників, методичних рекомендацій, статей тощо;
- участь в експериментальній діяльності;
- результати освітньої діяльності.

З метою вдосконалення професійної підготовки шляхом поглиблення, розширення й оновлення професійних компетентностей організовується підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Щорічне підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти здійснюється відповідно до статті 59 Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України № 800 від 21.08.2019 року

та листа Міністерства освіти і науки України № 1/9-683 від 04.11.2019 року. Загальна кількість академічних годин для підвищення кваліфікації педагогічного працівника впродовж п'яти років не може бути меншою 150 годин.

Формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці тощо. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників здійснюється за такими видами:

- довгострокове підвищення кваліфікації: курси підвищення кваліфікації;
- короткострокове підвищення кваліфікації: семінари, семінари-практикуми, тренінги, конференції, «круглі столи» тощо;

Щорічний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників затверджує педагогічна рада закладу освіти.

Показником ефективності та результативності діяльності педагогічних працівників є їх атестація.

Процедура оцінювання педагогічної діяльності педагогічного працівника включає в себе атестацію та сертифікацію.

Атестація педагогічних працівників – це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.

Атестація педагогічних працівників може бути черговою або позачерговою. Педагогічний працівник проходить чергову атестацію не менше одного разу на п'ять років, крім випадків, передбачених законодавством.

За результатами атестації визначається відповідність педагогічного працівника займаній посаді, присвоюються кваліфікаційні категорії, педагогічні звання. Перелік категорій і педагогічних звань педагогічних працівників визначаються Кабінетом Міністрів України.

Рішення атестаційної комісії може бути підставою для звільнення педагогічного працівника з роботи у порядку, встановленому законодавством.

Положення про атестацію педагогічних працівників затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Один із принципів організації атестації – здійснення комплексної оцінки діяльності педагогічного працівника, яка передбачає забезпечення всебічного розгляду матеріалів з досвіду роботи, вивчення необхідної документації, порівняльний аналіз результатів діяльності впродовж усього періоду від попередньої атестації. Необхідною умовою об'єктивної атестації є всебічний аналіз освітнього процесу у закладі, вивчення думки батьків, учнів та колег вчителя, який атестується тощо.

Визначення результативності діяльності педагога, оцінювання за якими може стати підставою для визначення його кваліфікаційного рівня наведено в таблиці:

Критерії оцінювання роботи вчителя.

<i>Критерії</i>	<i>Спеціаліст другої категорії</i>	<i>Спеціаліст першої категорії</i>	<i>Спеціаліст вищої категорії</i>
<i>І. Професійний рівень діяльності вчителя.</i>			
1. Знання теоретичних і практичних основ предмета	Відповідає загальним вимогам, що висуваються до вчителя. Має глибокі знання зі свого предмета.	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя першої кваліфікаційної категорії. Має глибокі та різнобічні знання зі свого предмета й суміжних дисциплін.	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя вищої кваліфікаційної категорії. Має глибокі знання зі свого предмета й суміжних дисциплін, які значно перевищують обсяг програм.
2. Знання сучасних досягнень у методиці.	Слідкує за спеціальною і методичною літературою; працює за готовими методиками і програмами навчання; використовує прогресивні ідеї минулого і сучасності; уміє самостійно розробляти методику викладання.	Володіє методиками аналізу навчально-методичної роботи; варіює готові, розроблені іншими методики й програми; використовує програми й методики, спрямовані на розвиток особистості, інтелекту, вносить у них (у разі потреби) корективи.	Володіє методами науково-дослідницької, експериментальної роботи, використовує в роботі власні оригінальні програми і методики.
3. Уміння аналізувати свою діяльність.	Бачить свої недоліки, прогалини і прорахунки у роботі, але при цьому не завжди здатний встановити причини їхньої появи. Здатний домагатися змін на краще на основі самоаналізу, однак покращення мають нерегулярний характер і поширюються лише на окремі ділянки роботи.	Виправляє допущені помилки і посилює позитивні моменти у своїй роботі, знаходить ефективні рішення. Усвідомлює необхідність систематичної роботи над собою й активно включається в ті види діяльності, які сприяють формуванню потрібних якостей.	Прагне і вміє бачити свою діяльність збоку, об'єктивно й неупереджено оцінює й аналізує її, виділяючи сильні й слабкі сторони. Свідомо намічає програму самовдосконалення, її мету, завдання, шляхи реалізації.

4.Знання нових педагогічних концепцій.	Знає сучасні технології навчання й виховання; володіє набором варіативних методик і педагогічних технологій; здійснює їх вибір і застосовує відповідно до інших умов.	Уміє демонструвати на практиці високий рівень володіння методиками; творчо користується технологіями й програмами.	Розробляє нові педагогічні технології навчання й виховання, веде роботу з їх апробації, бере участь у дослідницькій, експериментальній діяльності.
5.Знання педагогіки й вікової психології здобувача освіти.	Орієнтується у сучасних психолого-педагогічних концепціях навчання, але рідко застосовує їх у своїй практичній діяльності. Здатний приймати рішення в типових ситуаціях	Вільно орієнтується у сучасних психолого-педагогічних концепціях навчання й виховання, використовує їх як основу у своїй практичній діяльності. Здатний швидко й підсвідомо обрати оптимальне рішення.	Користується різними формами психолого-педагогічної діагностики й науково-обгрунтованого прогнозування. Здатний передбачити розвиток подій й прийняти рішення в нестандартних ситуаціях.
II. Результативність професійної діяльності вчителя.			
1.Володіння способами індивідуалізації навчання.	Враховує у стосунках з учнями індивідуальні особливості їхнього розвитку, здійснює диференційований підхід з урахуванням темпів розвитку, нахилів та інтересів, стану здоров'я. Знає методики діагностики рівня інтелектуального й особистісного розвитку дітей.	Уміло користується елементами, засобами діагностики та корекції індивідуальних особливостей учнів під час реалізації диференційованого підходу. Створює умови для розвитку талантів, розумових і фізичних здібностей.	Сприяє пошуку, відбору й творчому розвитку обдарованих дітей. Уміє тримати в полі зору «сильних», «слабких» і «середніх» за рівнем знань учнів; працює за індивідуальними планами з обдарованими і слабкими дітьми.
2.Уміння активізувати пізнавальну діяльність учнів.	Створює умови, що формують мотив діяльності. Уміє захопити учнів своїм предметом, керувати	Забезпечує успішне формування системи знань на основі самоуправління процесом учіння. Уміє цікаво подавати навчальний матеріал,	Забезпечує залучення кожного здобувача освіти до процесу активного учіння. Стимулює внутрішню

	<p>колективною роботою, варіювати різноманітні методи й форми роботи. Стійкий інтерес до навчального предмета й висока пізнавальна активність учнів поєднується з не дуже ґрунтовними знаннями, з недостатньо сформованими навичками учіння.</p>	<p>активізувати учнів, збудивши в них інтерес до особливостей самого предмета; уміло варіює форми і методи навчання. Міцні, ґрунтовні знання поєднуються з високою пізнавальною активністю й сформованими навичками.</p>	<p>(мислительну) активність, пошукову діяльність. Уміє ясно й чітко викласти навчальний матеріал до рівня знань усіх учнів. Інтерес до навчального предмета в учнів поєднується з міцними знаннями й сформованими навичками.</p>
<p>3.Робота з розвитку в учнів загальнонавчальних умінь і навичок.</p>	<p>Прагне до формування навичок раціональної організації праці.</p>	<p>Дотримується єдиних вимог щодо усного й писемного мовлення; оформлення письмових робіт учнів у зошитах, щоденниках (грамотність, акуратність, каліграфія).</p>	<p>Цілеспрямовано й професійно формує в учнів уміння й навички раціональної організації навчальної праці (самоконтроль у навчанні, раціональне планування навчальної праці, належний темп читання, письма, обчислень).</p>
<p>4.Рівень навченості учнів.</p>	<p>Забезпечує позитивний результат, ретельно вивчає критерії оцінювання, користується ними на практиці; об'єктивний в оцінюванні знань учнів.</p>	<p>Учні демонструють знання теоретичних і практичних основ предмета; показують хороші результати за наслідками зрізів, перевірних робіт, екзаменів.</p>	<p>Учні реалізують свої інтелектуальні можливості чи близькі до цього; добре сприймають, засвоюють і відтворюють пройдений навчальний матеріал, демонструють глибокі міцні знання теорії й навички розв'язування практичних завдань, здатні включитися в самостійний пізнавальний пошук.</p>

III. Комунікативна культура.			
1. Комунікативні і організаторські здібності.	Прагне до контактів з людьми. Не обмежує коло знайомих; відстоює власну думку; планує свою роботу, проте потенціал його нахилів не вирізняється високою стійкістю.	Швидко знаходить друзів, постійно прагне розширити коло своїх знайомих; допомагає близьким друзям; проявляє ініціативу в спілкуванні; із задоволенням бере участь в організації громадських заходів; здатний приймати самостійне рішення в складній ситуації. Усе виконує за внутрішнім переконанням, а не з примусу. Наполегливий у діяльності, яка його приваблює.	Відчуває потребу в комунікативній і організаторській діяльності; швидко орієнтується у складних ситуаціях; невимушено почувається в новому колективі; ініціативний, у важких випадках віддає перевагу самостійним рішенням; відстоює власну думку й домагається її прийняття. Шукає такі справи, які б задовольнили його потребу в комунікації та організаторській діяльності.
2. Здатність до співпраці з учнями.	Володіє відомими в педагогіці прийомами переконливого впливу, але використовує їх без аналізу ситуації.	Обговорює й аналізує ситуації разом з учнями і залишає за ними право приймати власні рішення. Уміє сформулювати громадську позицію учня, його реальну соціальну поведінку й вчинки, світогляд і ставлення до учня, а також готовність до подальших виховних впливів учителя.	Веде постійний пошук нових прийомів переконливого впливу й передбачає їх можливе використання у спілкуванні. Виховує вміння толерантно ставитися до чужих поглядів. Уміє обґрунтовано користуватися поєднанням методів навчання й виховання, що дає змогу досягти хороших результатів при оптимальному докладанні розумових, вольових та емоційних зусиль учителя і учнів.
3. Готовність до співпраці з колегами.	Володіє адаптивним стилем поведінки, педагогічного	Намагається вибрати стосовно кожного з колег такий спосіб поведінки, де найкраще поєднується	Неухильно дотримується професійної етики спілкування; у будь-

	спілкування; намагається створити навколо себе доброзичливу обстановку співпраці з колегами.	індивідуальний підхід з утвердженням колективістських принципів моралі	якій ситуації координує свої дії з колегами.
4.Готовність до співпраці з батьками.	Визначає педагогічні завдання з урахуванням особливостей дітей і потреб сім'ї, систематично співпрацює з батьками.	Залучає батьків до діяльності, спрямованої на створення умов, сприятливих для розвитку їхніх дітей; формує батьків позитивне ставлення до оволодіння знаннями педагогіки і психології.	Налагоджує контакт з сім'єю не тільки тоді, коли потрібна допомога батьків, а постійно, домагаючись відвертості, взаєморозуміння, чуйності.
5.Педагогічний такт.	Володіє педагогічним тактом, а деякі його порушення не позначаються негативно на стосунках з учнями.	Стосунки з дітьми будує на довірі, повазі, вимогливості, справедливості.	
6.Педагогічна культура.	Знає елементарні вимоги до мови, специфіку інтонацій у мовленні, темпу мовлення дотримується не завжди.	Уміє чітко і логічно висловлювати думки в усній, письмовій та графічній формі. Має багатий словниковий запас, добру дикцію, правильну інтонацію.	Досконало володіє своєю мовою, словом, професійною термінологією.
7.Створення комфортного мікроклімату.	Глибоко вірить у великі можливості кожного учня. Створює сприятливий морально-психологічний клімат для кожної дитини.	Наполегливо формує моральні уявлення, поняття учнів, виховує почуття гуманності, співчуття, жалю, чуйності. Створює умови для розвитку талантів, розумових і фізичних здібностей, загальної культури особистості.	Сприяє пошуку, відбору й творчому розвитку обдарованих дітей.

Сертифікація педагогічних працівників – це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних умінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи.

Сертифікація педагогічного працівника відбувається на добровільних засадах виключно за його ініціативою.

2.6. Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти.

Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності визначає стратегію управління в закладі освіти, напрями ефективних змін та розвитку освітньої системи. Для цього застосовується моніторинг якості освітнього процесу в закладі освіти як систему збору, обробки, збереження та розповсюдження інформації про стан освітнього процесу чи окремих його елементів із метою інформаційного забезпечення управління та прийняття оптимальних управлінських рішень щодо підвищення ефективності функціонування усіх складових освітнього процесу, їхній взаємодії для досягнення очікуваних і запланованих результатів, а також інноваційного розвитку закладу освіти.

Процедура управління процесом забезпечення якості освіти включає:

- ухвалення рішення про початок формування системи внутрішнього забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- призначення відповідальних за розробку, впровадження та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- навчання педагогічних працівників правилам і процедурам впровадження внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- формування та підготовка аналітичної групи з визначення ефективності впровадження та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти на окремих етапах та у цілому;
- формування Політики та Цілей у сфері якості (на перспективу, навчальний рік тощо);
- визначення видів діяльності та процесів у рамках складових внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- розробка процедур для визначених процесів (дій, заходів) (внутрішні нормативні основи закладу освіти);
- визначення та розвиток системи моніторингу якості в закладі;
- удосконалення системи аналізу та прийняття підсумкових рішень.

Відповідальними за впровадження та вдосконалення системи забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності в закладі є директор, заступники директора, педагогічні працівники, методичні об'єднання, педагогічна рада закладу освіти.

З метою позитивного впливу на якість освіти необхідним є організаційний компонент у процесі формування внутрішньої системи, а саме:

- виокремлення в структурі закладу освіти осіб, що беруть участь у процесі управління якістю освіти (заступник директора, координатор програми, керівник методичного об'єднання);
- проведення заходів щодо навчання адміністративних та педагогічних працівників закладу освіти навичкам роботи для забезпечення якості освітнього процесу, підвищення оцінної культури педагогів;

- розширення зв'язків закладу освіти з іншими освітніми установами, науковими організаціями, що спеціалізуються на вирішенні проблем управління якістю освіти.

Критерії ефективності управлінської діяльності в освітньому закладі щодо забезпечення щодо функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти:

- наявність нормативних документів, де закріплені вимоги до якості освітнього процесу (модель випускника, освітня програма);
- оптимальність та дієвість управлінських рішень;
- керованість процесу управління забезпеченням функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (наявність посадових осіб, які відповідають за управління якістю освітнього процесу);
- формування освітньої програми закладу освіти (раціональність використання інваріантної, варіативної складової);
- підвищення показника відповідності засвоєних здобувачами освіти рівня та обсягу знань, умінь, навичок, інших компетентностей вимогам стандартів освіти;
- кореляція показників успішності з результатами державної підсумкової атестації, зовнішнього незалежного оцінювання;
- наявність та ефективність системи моральних стимулів для досягнення високого рівня якості освітнього процесу.

Сучасні положення освітнього менеджменту вимагають від керівника освітнього закладу фахових компетенцій:

- прогнозувати позитивне майбутнє і формувати дух позитивних змін;
- забезпечувати відкрите керівництво;
- вивчати інтереси і потреби місцевої громади й суспільства в цілому, щоб визначати нові цілі і завдання;
- організовувати роботу колективу на досягнення поставлених цілей;
- працювати над залученням додаткових ресурсів для якісного досягнення цілей;
- постійно вчитися і стимулювати до цього членів педагогічного колективу.

Інакше кажучи, діяльність керівника закладу визначається такими чинниками:

- рівнем його компетентності;
- обраною концепцією власної діяльності;
- рівнем розвитку і спрямованості організаційної культури закладу.

Установити ефективність освітнього процесу, якість створених умов для його проведення, вплив керівника на продуктивність роботи освітнього закладу неможливо без належної оцінки результатів його діяльності.

Однією з форм контролю діяльності педагогічних працівників, до яких належать і керівники закладу освіти, є атестація. Метою даного процесу контролю за діяльністю закладу є:

- найбільш раціональне використання спеціалістів, підвищення ефективності їх праці та відповідальності за доручену справу;

- сприяння подальшому покращенню підбору і вихованню кадрів, підвищення їх ділової кваліфікації;
- посилення матеріальної і моральної зацікавленості працівників;
- визначення відповідності займаній посаді;
- стимулювання їх професійного і посадового зростання.

Ефективність управлінської діяльності керівника закладу включає стан реалізації його управлінських функцій, основних аспектів та видів діяльності, ступінь їх впливу на результативність освітнього процесу, а саме:

- 1) саморозвиток та самовдосконалення керівника у сфері управлінської діяльності;
- 2) стратегічне планування базується на положеннях концепції розвитку закладу, висновках аналізу та самоаналізу результатів діяльності;
- 3) річне планування формується на стратегічних засадах розвитку закладу;
- 4) здійснення аналізу й оцінки ефективності реалізації планів, проектів;
- 5) забезпечення професійного розвитку вчителів, методичного супроводу молодих спеціалістів;
- 6) поширення позитивної інформації про освітній заклад;
- 7) створення повноцінних умов функціонування закладу (безпечні та гігієнічні);
- 8) застосування ІКТ-технологій у освітньому процесі;
- 9) забезпечення якості освіти через взаємодію усіх учасників освітнього процесу;
- 10) позитивна оцінка компетентності керівника з боку працівників.

Ділові та особистісні якості керівників визначаються за критеріями:

- 1) цілеспрямованість та саморозвиток;
- 2) компетентність;
- 3) динамічність та самокритичність;
- 4) управлінська етика;
- 5) прогностичність та аналітичність;
- 6) креативність, здатність до інноваційного пошуку;
- 7) здатність приймати своєчасне рішення та брати на себе відповідальність за результат діяльності.

2.7.Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу.

До повноцінної організації освітнього процесу в закладі залучаються людські та матеріальні ресурси.

Людські ресурси забезпечуються випускниками вищих навчальних закладів педагогічного спрямування, а також кваліфікованими учителями, які мають бажання працювати в закладі освіти на підставі співбесіди із адміністрацією закладу. Особлива увага та вимоги надаються учителям, які претендують на вакантні посади в профільних класах та класах з поглибленим вивченням окремих предметів на конкурсній основі.

До матеріальних ресурсів належить матеріально-технічне забезпечення освітнього закладу, державна освітня субвенція, додаткові кошти, які надаються засновником, а також благодійні кошти або благодійна технічна допомога спонсорів та меценатів, які зацікавлені в розвитку закладу освіти.

2.8. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти.

Однією з умов розвитку закладу освіти є запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управлінську та освітню діяльність закладу освіти. Така діяльність проводиться у двох напрямках:

- 1) впровадження інформаційних технологій в управлінську діяльність освітнього закладу;
- 2) компютеризація освітнього процесу.

Перший із зазначених напрямів полягає у створенні оптимальних умов роботи учасників освітнього процесу, застосування ними програмного забезпечення, що допомагає систематизувати роботу суб'єктів управління закладом на усіх рівнях.

Другий напрям – це впровадження в освітній процес електронних засобів навчання, розробка і застосування електронного супроводу занять, самостійної і виховної роботи та тестових програмних засобів.

Інновації в управлінні освітнім закладом на базі інформаційних технологій є ключовим механізмом, який дозволить створити переваги в конкурентному середовищі. В цьому напрямку основними заходами в розвитку інформатизації є створення її належної та ефективної інфраструктури, впровадження уніфікованих засобів доступу до корпоративних даних, поліпшення керування всіх комплексів інформаційних ресурсів, а також забезпечення відповідності інфраструктури стратегічним цілям закладу.

Інформаційна система управління – це програмно-апаратний комплекс, що забезпечує ряд основних функцій роботи з документами в електронному вигляді.

До основних функцій відносять реєстрацію документів, розробку та збереження документів в електронному вигляді, направлення документів на розгляд та виконання, контроль проходження та виконання документів, пошук документів по різним параметрам, введення, підтримку та зберігання будь-яких типів документів, захист від несанкціонованого доступу та управління прав доступу до документів.

Роботу інформаційної системи закладу забезпечує наявність необмеженого доступу до мережі Інтернет для учнів та педагогічних працівників (в тому числі через сервіс Wi-Fi), локальної компютерної мережі, внутрішнього електронного документообігу. Значне місце в управлінні закладом відіграє офіційний сайт. Дистанційне навчання реалізується через платформи ZOOM, SKYPE, GOOGLE CLASSROOM/MEET, VIBER.

2.9. Створення безпечного освітнього середовища.

Визначаємо три основні складові безпечного освітнього середовища:

- 1) безпечні й комфортні умови праці та навчання (створення здоров'язбережувального, безпечного й комфортного розвивального середовища в освітньому закладі;
- 2) відсутність дискримінації та насилля;
- 3) створення інклюзивного мотивувального простору.

Адміністрація закладу створює умови для соціальної адаптації учнів, насамперед 1, 5,10 класів. Практичний психолог, класні керівники, класоводи, вихователі груп подовженого дня допомагають учням у їх реалізації. Органи учнівського самоврядування беруть участь у громадській діяльності закладу освіти. Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу визначаються у статтях 53, 54, та 55 Закону України «Про освіту».

Запобігання та протидія булінгу (цькуванню).

Запобігання та протидія булінгу (цькуванню) в освітньому закладі передбачає:

- розроблення та оприлюднення правил поведінки здобувача освіти у закладі освіти;
- розроблення та оприлюднення плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;
- розроблення та оприлюднення порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- розроблення та оприлюднення порядку реагування на доведені випадки булінгу (цькування) тощо. У законодавстві загальні вимоги, які забезпечують безпечне освітнє середовище закладу освіти регулює Закон України «Про освіту».

3. Моніторинг якості освіти.

Моніторинг якості освіти – це система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти, встановлення фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей.

Моніторинг якості освіти може бути *внутрішній* і *зовнішній*.

Внутрішній моніторинг якості освіти проводиться закладом освіти.

Завдання моніторингу:

- здійснення систематичного контролю за освітнім процесом у закладі освіти;
- створення власної системи неперервного і тривалого спостереження, оцінювання стану освітнього процесу;
- аналіз чинників впливу на результативність освітнього процесу, підтримка високої мотивації навчання;

- створення оптимальних соціально-психологічних умов для саморозвитку та самореалізації здобувачів освіти та педагогів;
- прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й тенденцій розвитку освітнього процесу в закладі.

Предметом моніторингу є якість освітнього процесу в закладі освіти.

Об'єктом моніторингу є система організації освітнього процесу в закладі освіти, що включає кілька рівнів:

- здобувач освіти;
- надавач освітніх послуг (педагогічний працівник);
- класовод, класний керівник;
- управлінський персонал;
- батьки, громадськість.

Суб'єктами моніторингу виступають:

- моніторингова група;
- адміністрація закладу (директор, заступники директора);
- засновник;
- органи, що здійснюють управління у сфері освіти;
- органи самоврядування, які створюються педагогічними працівниками, здобувачами освіти, батьками;
- громадськість.

Основними формами моніторингу є:

- самооцінювання власної діяльності педагогічними працівниками, здобувачами освіти, адміністрацією;
- внутрішня оцінка діяльності адміністрацією, керівниками методичних осередків (проведення контрольних робіт, тестування; відвідування уроків, факультативних занять тощо);
- порівняльний аналіз якісних показників освітньої діяльності в закладі освіти, кількості учасників, призерів та переможців всіх етапів Всеукраїнських предметних олімпіад, конкурсів-захисту робіт в Малій Академії Наук, творчих та інтелектуальних конкурсів, аналіз результативності працевлаштування випускників освітнього закладу;
- організація та аналіз результативності іспитів англійської, німецької та польської мов, затверджені Міністерством освіти і науки України (FCE, TOEFL, DELF/DALF тощо);
- перевірка документації;
- опитування, анкетування.

Критерії моніторингу:

- об'єктивність (створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу);
- систематичність (згідно алгоритму дій, етапів та в певній послідовності);
- відповідність завдань змісту досліджуваного матеріалу, чіткість оцінювання, шляхи перевірки результатів);
- надійність (повторний контроль іншими суб'єктами);
- гуманізм (в умовах довіри, поваги до особистості).

Очікувані результати:

- отримання результатів стану освітнього процесу в закладі освіти;
- покращення функцій управління освітнім процесом, накопичення даних для прийняття управлінських та тактичних рішень.

Підсумки моніторингу:

- підсумки моніторингу узагальнюються в схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах;
- за результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення щодо планування та корекції роботи;
- дані моніторингу можуть використовуватись для обговорення на засіданнях методичних осередків учителів, нарадах при директорові, засіданнях педагогічної ради.

Показники опису та інструментів моніторингу якості освіти:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності – якісний і кількісний склад, професійний рівень педагогічного персоналу;
- контингент здобувачів освіти;
- психолого-соціологічний моніторинг;
- результати навчання здобувачів освіти;
- педагогічна діяльність;
- управління закладом освіти;
- освітнє середовище;
- медичний моніторинг;
- моніторинг охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- формування іміджу сучасного закладу освіти.

Внутрішня система забезпечення якості освіти в освітньому закладі повинна бути об'єктивною, відкритою, інформативною, прозорою.